

Kanker

• WAT IS KANKER • MEDICIJNEN BIJ KANKER • WAT KUNT U ZELF DOEN • WAT KAN UW APOTHEKER VOOR U DOEN • ADVIES IN EEN PERSOONLIJK GESPREK • INFORMATIE • MEDICIJNEN OP RECEPT

MEDICIJNEN WERKEN BETER DANKZIJ UW APOTHEKER

KANKER

Opeens kun je met kanker te maken krijgen, zijdelings of direct. De patiënt en de omgeving krijgen veel te verduren: angst, onzekerheid, vaak zware behandelingen of leren omgaan met het feit dat genezing niet meer mogelijk is. Voor wie de ziekte overleeft – dat is tegenwoordig ongeveer 50% – is het leven daarna nooit meer hetzelfde. Ook bij kanker kan uw apotheker ondersteuning bieden door met u te zoeken naar een oplossing voor ongemakken en door advies en informatie te geven.

WAT IS KANKER

Normale cellen gaan zich ongeremd en onbeheersbaar delen en leiden tot een gezwel of bijvoorbeeld leukemie. Iedereen kan kanker krijgen, maar sommige omstandigheden of gewoonten vergroten het risico. Bijvoorbeeld roken en meeroken kunnen leiden tot longkanker. Huidkanker kan het gevolg zijn van te veel ultraviolette stralen van de zon. Alcohol, bepaalde voedingsgewoonten en blootstelling aan bepaalde stoffen vergroten de kans op kanker en ook erfelijkheid kan een rol spelen, onder andere bij borstkanker.

Hoe eerder kanker wordt ontdekt, hoe groter de kans op genezing. Daarom bestaat er bevolkingsonderzoek om baarmoederhalskanker en borstkanker vroeg op te sporen. En daarom ook is het verstandig naar de dokter te gaan bij een van de volgende verschijnselen – waarbij er heel goed niets aan de hand kan zijn, maar die ook kunnen wijzen op kanker:

- heesheid of hoest die meer dan zes weken duurt;
- een wondje of zweertje dat niet binnen twee tot drie weken blijvend geneest;
- het ontstaan of veranderen van een moedervlek of wrat;
- slikproblemen;

- een knobbel of zwellings;
- ongewoon bloedverlies of abnormale afscheiding;
- blijvende verandering in de stoelgang of bij het plassen;
- gewichtsverlies zonder duidelijke aanleiding.

MEDICIJNEN BIJ KANKER

Er worden verschillende middelen gebruikt bij kanker. De soort kanker en het stadium waarin de ziekte zich bevindt, bepalen welk middel wordt gebruikt voor de behandeling. Soms worden middelen tegen kanker gebruikt om de kwaliteit van leven te verbeteren. Goede pijnstilling is mogelijk, ook als kanker niet meer is te genezen.

- Chemotherapie is een behandeling met middelen die de snelgroeiende kankercellen doden of die de groei van deze cellen verhinderen. Deze middelen worden ook wel cytostatica genoemd. Chemotherapie wordt meestal in de vorm van een aantal kuren gegeven en wordt vaak gecombineerd met radiotherapie (= bestraling) en/of met een operatie. Omdat cytostatica ook de groei van normale cellen remmen, kunnen bijwerkingen optreden, zoals misselijkheid, braken, diarree, haaruitval, verminderde weerstand tegen infecties, bloedarmoede, ontsteking van mondslijmvlies, slokdarm of tong en maag- of darmzweren.
- Middelen die het immuunsysteem beïnvloeden, kunnen via deze weg de kankercellen aanpakken. De bijwerkingen verschillen per middel, vaak komen griepachtige verschijnselen voor, zoals koorts of rillingen, hoofdpijn, spierpijn en gewrichtspijn.
- Middelen die een hormonale werking hebben of die de werking van geslachtshormonen tegengaan, worden gebruikt bij sommige vormen van borstkanker of prostaatkanker. Bij borstkanker worden middelen gebruikt die de werking van vrouwelijk geslachtshormoon tegengaan. Bijwerkingen zijn onder andere opvliegers, transpiratie en vaginaal bloedverlies. Bij prostaatkanker worden middelen gebruikt die de werking van mannelijk geslachtshormoon tegengaan. Bijwerkingen zijn onder andere libidovermindering en impotentie.
- Middelen tegen de bijwerkingen van de chemotherapie kunnen bijvoorbeeld middelen zijn om braken te voorkomen, om de aanmaak van rode of witte bloedcellen te stimuleren of om slijmvliesbeschadiging van mond of darmen te genezen.

- Pijnstillers zijn er in verschillende sterktes; welke wordt gebruikt, is afhankelijk van de ernst van de pijn. Een goede pijnstiller is *paracetamol*. In het eindstadium van kanker wordt meestal *morfine* gebruikt of een middel dat daarop lijkt. Deze laatste middelen werken sterk verstoppend en gelijktijdig gebruik van een laxemiddel is dan ook noodzakelijk.

WAT KUNT U ZELF DOEN

Het is altijd belangrijk goed voor uzelf te zorgen. Gezond eten is belangrijk en ervoor zorgen dat uw gebit schoon en gesaneerd is. U kunt bij uw arts, bij patiëntenverenigingen en bij het Voorlichtingscentrum Nederlandse Kankerbestrijding terecht met vragen over het vóórkomen van kanker, over mogelijkheden van behandeling, en over omgaan met kanker.

Vragen die regelmatig in de apotheek worden gesteld, zijn de volgende.

- Een familielid van mij heeft kanker. Hij kan moeilijk naar het toilet. Kunt u mij vertellen of daar wat aan te doen is?
- Mijn man en ik zijn maar met zijn tweetjes thuis. Hij ligt door zijn ziekte de hele dag in bed. Ik durf hem niet goed alleen te laten om de medicijnen op te halen. Kunt u ze thuisbezorgen?
- Mijn vrouw heeft pijnstillers voorgeschreven gekregen van de arts. Toch heeft ze nog veel pijn. Mag ze behalve haar medicijnen ook nog *paracetamol* of een andere pijnstiller gebruiken?
- Je hoort tegenwoordig veel over *medicinale cannabis* als pijnstiller bij hevige pijn. Mijn partner heeft kanker. Kunt u me vertellen hoe het zit met de verkrijgbaarheid en de vergoeding ervan?

Als u met een van deze vragen rondloopt of een andere vraag heeft, aarzel dan niet om die aan uw apotheker te stellen.

WAT KAN UW APOTHEKER VOOR U DOEN

Uw apotheker is gespecialiseerd in geneesmiddelen. Met alle vragen over uw medicijnen kunt u bij uw apotheker terecht. Ook krijgt u uitleg over de werking van uw medicijnen en over de beste manier om ze te gebruiken.

ZORGVULDIGHEID VOOR ALLES

Bij de apotheek haalt u uw medicijnen. Degene die u helpt, bekijkt het recept van de arts zorgvuldig en gaat verschillende dingen na. Bijvoorbeeld of de dosering klopt die u moet gebruiken. En of u geen problemen krijgt met dit geneesmiddel als u het gebruikt in combinatie met andere geneesmiddelen.

De gegevens over uw medicijnen houdt uw apotheek zorgvuldig bij in de computer, zodat ze u goed kunnen adviseren. Bent u een keer naar een andere apotheek geweest, bijvoorbeeld in het weekend of tijdens de vakantie? Geef dan naderhand even door aan uw eigen apotheek welke middelen u heeft gehaald. Dan zetten ze ook die gegevens in de computer.

INFORMATIE OVER UW MEDICIJNEN

- Hoe moet u uw medicijnen innemen? Hoe werken ze? Wat zijn de bijwerkingen? Soms is de informatie op het etiket en in de bijsluiter niet duidelijk genoeg. U kunt met vragen over uw medicijnen bij uw apotheek terecht. Als blijkt dat er iets aan uw medicijngebruik moet veranderen, kan uw apotheker met uw arts overleggen.
- Bij uw eigen apotheek bent u aan het juiste adres als u vragen heeft over uw medicijnen voor de behandeling van kanker. Uw eigen apotheker kent uw situatie en kan in de computer nakijken welke medicijnen u gebruikt en in het verleden heeft gebruikt. Er is ruimte voor een persoonlijk gesprek, in de apotheek, maar eventueel ook bij u thuis of telefonisch: het telefoonnummer van uw apotheek staat op uw medicijnverpakking.
- Heeft u het idee dat uw medicijn bij u een bijwerking veroorzaakt? Blijf er dan niet mee doorlopen, maar overleg met uw arts of apotheker.
- Het is belangrijk uw medicijnen niet te vergeten. Een medicatieschema en een doseerdoos kunnen u daarbij helpen.
- Als het nodig is, maakt uw apotheek medicijnen op maat: bijvoorbeeld een drankje voor iemand die moeilijk kan slikken of een capsule in een aangepaste dosering voor een kind.
- De middelen die worden gebruikt voor chemotherapie verdienen bij het gebruik extra aandacht. Uw apotheek heeft voor u informatie hoe u veilig met deze medicijnen kunt omgaan en wat u moet doen als er per ongeluk iets niet goed gaat.

- Breng restanten van behandelingen met middelen tegen kanker of sterke pijnstillers terug naar uw apotheek. De apotheek laat ze op verantwoorde wijze vernietigen.
- De apotheek kan uw medicijnen ook thuisbezorgen. Als u vragen heeft over de afgeleverde middelen, kunt u altijd uw apotheker bellen.

ADVIES IN EEN PERSOONLIJK GESPREK

Als u dat wilt, denkt uw apotheker met u mee over problemen die hebben te maken met de werking en de bijwerkingen van medicijnen.

Bij kanker kunt u last hebben van vermoeidheid, misselijkheid, braken, incontinentie, verstopping, pijn, jeuk, een vieze smaak in de mond of een droge mond. Soms is hier iets aan te doen. Graag neemt uw apotheker de tijd voor u om in een persoonlijk gesprek antwoord te geven op uw vragen. Dat kan in de apotheek, maar eventueel ook bij u thuis. Als ze niet direct een antwoord weten op uw vraag, zoeken ze het voor u uit.

INFORMATIE

www.apotheek.nl is de website van de Nederlandse apotheken. Hier vindt u informatie over een aantal medicijnen dat bij kanker wordt gebruikt.

Uw apotheek heeft folders en brochures over onderwerpen die met kanker hebben te maken en kan u ook helpen aan adressen; bijvoorbeeld van patiëntenverenigingen en lotgenotengroepen.

Ook kunt u informatie krijgen over het voorkómen van kanker, zoals folders over goede voeding, over stoppen met roken en over zelfonderzoek van de borsten.

Meer informatie over kanker is verkrijgbaar bij:

- Koningin Wilhelmina Fonds (KWF) kankerbestrijding. Kijk op internet www.kankerbestrijding.nl of bel gratis kwf kanker informatielijn: 0800- 022 66 22 van maandag tot en met vrijdag van 09.00-12.30 uur en van 13.30-17.00 uur.
- Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties, tel.nr. 030 - 291 60 91 of www.kankerpatient.nl
- Stichting Jongeren en Kanker, tel.nr. 030 - 291 60 95 (dinsdag en donderdag tijdens kantooruren) of www.kankerpatient.nl/sjk/
- Vereniging Ouders, Kinderen en kanker, tel.nr. 030 - 242 29 44 of www.vokk.nl.

Belangrijk

- Kanker kan een vermindering van de weerstand met zich meebrengen: een griep prik kan verstandig zijn.
- Als de patiënt bedlegerig is, kunnen incontinentiematerialen en wegwerponderleggers voor in bed nodig zijn. Uw apotheek kan u informeren over benodigde machtigingen.
- Bij uw eigen apotheek bent u aan het juiste adres als u vragen heeft over uw medicijnen. Uw eigen apotheker kent uw situatie en kan in de computer nakijken welke medicijnen u nu gebruikt en wat u in het verleden heeft gebruikt.
- Er is ruimte voor een persoonlijk gesprek in de apotheek, maar eventueel ook bij u thuis of telefonisch: het telefoonnummer van uw apotheek staat op het etiket van uw medicijn.
- De apotheek kan uw medicijnen thuisbezorgen. Als u vragen heeft over de afgeleverde middelen, kunt u altijd de apotheek bellen.
- Bevalt uw medicijn u minder goed? Zijn er vervelende bijverschijnselen? Blijf er niet mee doorlopen maar overleg met uw arts of apotheker.
- Niet elk medicijn is te gebruiken in combinatie met andere middelen die u op recept of zonder recept gebruikt. Als u twijfelt, vraag ernaar in uw apotheek.
- Vindt u het lastig uw medicijn trouw in te nemen? Praat erover met uw apotheker; wie weet is er een oplossing die makkelijker voor u is.

LET OP!

Als u een medicijn tegen kanker gebruikt, kunt u de naam van de werkzame stof in de bijsluiter vinden. U kunt er ook naar vragen in de apotheek. Op www.apotheek.nl kunt u alle merknamen vinden die bij een werkzame stof horen.

Kijk ook op internet: www.apotheek.nl

 KNMP 400020.0807

8 717677 630202